

اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

تأثیر تدریس به روش بحث گروهی بر افزایش خلاقیت و پیشرفت تحصیلی درس مطالعات اجتماعی دانش آموزان پسر نهم متوسطه اول قشم

رامین اکبری امیرحاجلو
ramineakbari@gmail.com

چکیده

هدف کلی پژوهش حاضر، بررسی تدریس به روش بحث گروهی بر افزایش خلاقیت و پیشرفت تحصیلی درس مطالعات اجتماعی دانش آموزان پسر نهم متوسطه اول قشم در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ می باشد. این پژوهش کاربردی و از نظر روش از نوع تحقیقات شبه آزمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان پایه نهم متوسطه اول شهر قشم می باشند که از بین آن ها به روش نمونه گیری در دسترس ۶۰ نفر انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل به شیوه تصادفی جانشین شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه استاندارد خلاقیت تورنس (۱۹۹۶) و پرسشنامه محقق ساخته پیشرفت تحصیلی می باشد. ضریب پایایی آلفای کرونباخ پرسشنامه خلاقیت و پیشرفت تحصیلی به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۷۹ محاسبه گردید. برای تجزیه و تحلیل فرضیه های پژوهش از تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج نشان داد روش تدریس بحث گروهی در خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر سال نهم متوسطه اول نسبت به روش تدریس سنتی (سخنرانی) تأثیر بیشتری دارد. روش تدریس بحث گروهی در افزایش میزان مولفه های خلاقیت شامل سیالی، ابتکار، انعطاف پذیری دانش آموزان پسر سال نهم متوسطه اول در درس مطالعات اجتماعی نسبت به روش تدریس سنتی تأثیر بیشتری دارد. روش تدریس بحث گروهی در افزایش میزان بسط از مولفه خلاقیت دانش آموزان پسر سال نهم متوسطه اول در درس مطالعات اجتماعی نسبت به روش تدریس سنتی تأثیر ندارد.

واژگان کلیدی: روش تدریس فعال، بحث گروهی، خلاقیت، پیشرفت تحصیلی

۱-مقدمه

تربیت نیروی انسانی یکی از برجسته ترین شاخص های تحول و پیشرفت محسوب می شود. چنین تحولی تحقق نخواهد یافت، مگر آنکه طرز تفکر و عمل مدیران و نظام های آموزشی به ویژه معلمان تحول یابد (اسدی، ۱۳۹۶). امروزه همه جا صحبت از تغییر و تحول نظام آموزشی است. چرا که نیاز به انسانهای کارا، مبتکر و سازنده در کشوری که در حال توسعه است، بیش از پیش احساس می شود. تردیدی نیست که پرورش استعدادها و تواناییهای ذاتی دانش آموزان به عنوان یک ضرورت و مسئولیت اجتماعی از مهمترین وظایف کارگزاران جامعه و دست اندرکاران نظام آموزشی به ویژه معلمان است. بنابراین در نظام آموزشی هر کشور معلمان بیشترین و برترین نقش را بر عهده دارند. آنان می توانند با به کارگیری روشهای تدریس فعال^۱ چهره ی آموزش را دگرگون و فضای مدرسه را به فضای محبت، رشد و بالندگی مبدل کنند. پس به جرأت می توان گفت هر پیشرفتی از نظام کارآمد و صحیح آموزش و پرورش جوامع نشأت می گیرد و این مهم به عوامل متعددی از جمله تغییر شیوه ها و الگوهای تدریس و در جهت استفاده از روشهای نوین و فعال بستگی دارد (درویش زاده، ۱۳۹۳). یکی از عوامل مهمی که می تواند میزان موفقیت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهد، روشهای تدریسی می باشند که معلمان استفاده می کنند (پوزیو و کالبی، ۲۰۱۳). براین اساس یکی از بزرگ ترین اهداف نظام های آموزش و پرورش امروزی، توسعه و تغییر روش های تدریس فراگیران است، تا شرایطی را فراهم کنند که فراگیران از طریق روشهای پژوهش، به جای انتقال مستقیم معلومات، به اطلاعات و دانش دست یابند (بایراکتار، ۲۰۱۱). در این راستا استفاده از روش های فعال به

^۱ active teaching methods